

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ИЗМЕНУ НАСТАВНОГ ПЛАНА У ГИМНАЗИЈИ

Сходно Стратегији МП у којој је као једна од приоритетних активности истакнута и реформа гимназија Завода за унапређивање образовања и васпитања Републике Србије је 26.09.2007. год. оформио *Комисију за измену наставног плана у гимназијама*.

Комисија је сачињена од стручњака из разних области и броји девет чланова и то:

1. Љиљана Златановић, директор гимназије „Бора Станковић“ из Ниша,
2. Олга Драгојловић, директор гимназије „Светозар Марковић“ из Ниша,
3. Данило Беодрански, наставник физике, гимназија Чачак,
4. Зорица Благојевић, Министарство просвете,
5. Драган Матијевић, наставник филозофије, гимназија Чачак,
6. Проф. др Александар Липковски, Министарство просвете, помоћник министра и професор на Природно – математичком факултету у Београду,
7. Радивоје Стојковић, директор гимназије „Јован Јовановић Змај“ из Новог Сада и председник Заједнице гимназија
8. Милорад Миленковић, Министарство просвете, помоћник министра,
9. Иван Перић, Завод за унапређивање образовања и васпитања.

У раду комисије су учествовали и сарадници које је комисија позивала на своје састанке.

У протеклом периоду је одржан 21 састанак где је извршена анализа постојећих планова у средњем општем образовању – гимназији и сачињен је предлог новог наставног плана за гимназију.

У раду на доношењу предлога учествовала је и Скупштина Заједнице Гимназија Србије на заједничким састанцима са Комисијом.

О предлогу Комисије се позитивно изјаснила и Комисија за средње образовање Националног просветног савета Србије на нашем заједничком састанку.

Комисија је користила и Анализу гимназијског образовања у државама: Француска, Чешка, Словенија, Македонија, Хрватска, Швајцарска, Финска и Ирска која је урађена за Министарство просвете Републике Србије.

Реформу гимназија у Србији треба ставити у наведени контекст. Захтеви за озбиљном реформом гимназија у Србији долазили су са разних страна у претходном периоду. Критика је углавном усмерена на квалитет ефеката гимназијског образовања. Резултати истраживања о студијама на неким друштвеним факултетима показују негативну оцену универзитетских наставника о нивоу општег знања новоуписаних студената и капацитета за наставак терцијарног образовања.¹

¹ Обухваћено је девет друштвених и приватних факултета а коришћени су интервјуи са наставницима и фокус групе са студентима. У фокусу анализе биле су катедре за медијске студије и новинарство па су зато и анкетирани уредници медија. Међутим, резултати анкете показују да ниво општих (и стручних компетенци) студената не достиже ниво који захтева тржиште рада током студија. Уредници су оценили негативно квалитет

Неке основе за реформу гимназија постављене су у регулативном оквиру и стратешким документима² у претходном периоду: *Закон о основама система образовања и васпитања*³(укључујући измене закона⁴) и Закон о средњој школи. Реформа гимназија је дефинисана као један од стратешких циљева у документу *Стратегија реформе Министарства просвете и спорта за период 2005 -2010*. Такође су важни нови закони и стратешки документи који су индиректно повезани са гимназијским образовањем Закон о високом образовању, Стратегија развоја стручног образовања у Републици Србији, *Стратегија развоја образовања одраслих*.

У претходном периоду су предлагани разни модели реформисања гимназијског образовања (Концепција гимназијског образовања у Србији⁵). Неки парцијални реформски захвати представљали су искорак у увођењу правцу трансформације овог дела система (*Припрема гимназија за реформу* – огледно растерећење програма).

Основне замерке на постојећи систем гимназијског образовања јесте све већа оптерећеност ученика проширивањем наставног програма и увођењем нових предмета, а при томе ученици бивају релативно мање заинтересовани за гимназију, с једне стране због мале профилисаности за наставак школовања, а са друге стране због сужених могућности запослења после завршетка гимназије.

Према постојећем закону недељни фонд часова је 30 за све четири године гимназијског образовања, међутим због објективних проблема по школама и организације наставе из предмета информатика и рачунарство, најчешће се настава из тог предмета не одвија по блоковима како је предвиђено за поједине разреде, већ се ставља у редован распоред, тако да реално недељно оптерећење ученика иде до 33 часа.

Такође, услед такве оптерећености ученика, а нарочито што готово све гимназије у Србији раде у две смене, нема могућности за организацију свих осталих обавезних облика наставе осим редовне, тако да се часови допунске и додатне наставе само повремено изводе или се уопште не изводе, а још проблематичније је са осталим ваннаставним активностима.

На основу тенденција у образовним системима земаља у Европи и свету може се видети да све школе или раде или имају тежњу да пређу на једносменски рад. Такође готово свуда постоји поред редовног облика и изборна настава која омогућава ученицима да се самостално усмеравају према својим афинитетима и жељама за даљи наставак образовања.

Матурски испит у садашњем нашем гимназијском систему представља само формалну обавезу без икаквог видљивог разлога за ученике и наставнике, јер не проверава право стечено знање у гимназији нити има икаквог утицаја на даље школовање ученика.

општег о образовања и специфичних знања младих дипломираних новинара (Матић, Ј. Игњатовић, С. Павловић, З. Пантић, Д. Милошевић, М.(2007) Студије новинарства. Београд: Институт друштвених наука).

² Министарство просвете и спорта Републике Србије (2004) *Квалитетно образовање за све – изазови реформе образовања у Србији*.

³ *Закон о основама система образовања и васпитања*, Службени гласник РС, 62/03, 64/03

⁴ *Закон о изменама и допунама закона о основама система образовања и васпитања*, Службени гласник РС, бр. 58/04, 62/04.

⁵ Заједница гимназија Србије (2005) *Концепција гимназијског образовања у Србији – преднацрт*, Ваљево.

Треба тежити у складу са светским тенденцијама да матурски испит буде организован на нивоу државе уз сагласност и учешће факултета, како би био признат од њихове стране и како би заменио додатно полагање пријемних испита на факултетима.

Комисија је као полазну основу у свом раду имала предлог Заједнице гимназија Србије и у току самог рада су предлози Комисије разматрани на Председништву и Скупштини Заједнице гимназија тако да се може сматрати да је ово заједнички предлог Комисије и Заједнице.

Закључак *Комисије за измену наставног плана у гимназијама* је следећи:

- Гимназије су опште – образовне институције;
- Треба да се тежи да све гимназије пређу на једносменски рад како би се омогућило остварење свих образовно – васпитних садржаја и потребних ваннаставних активности; Потребно је увести полагање екстерне матуре, која би омогућавала директан упис на факултете, осим за специфичне факултете код којих је неопходно полагање пријемних испита;
- Недељни фонд часова износи 32 часа;
- Први разред је заједнички за све ученике;

1. РАЗРЕД		
ПРЕДМЕТИ		
1.	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	4
2.	ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК	3
3.	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК	2
4.	ЛАТИНСКИ ЈЕЗИК	2
5.	ИСТОРИЈА	2
6.	ГЕОГРАФИЈА	2
7.	БИОЛОГИЈА	2
8.	МАТЕМАТИКА	5
9.	ФИЗИКА	2
10.	ХЕМИЈА	2
11.	ПРИМЕНА РАЧУНАРА	2
12.	ПРОГРАМИРАЊЕ И ПРОГРАМСКИ ЈЕЗИЦИ	
13.	МУЗИЧКА КУЛТУРА	1
14.	ЛИКОВНА КУЛТУРА	1
15.	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	2
16.	ПСИХОЛОГИЈА	
17.	ФИЛОЗОФИЈА	
	УКУПНО	32

- У другом разреду се ученици опредељују између природно –математичког или друштвено - језичког смера;

- Школа одређује број одељења по смеровима, а на основу успеха ученика и њиховог афинитета прави ранг листе за попуну одељења по смеровима;
- У трећем разреду ученици бирају четири часа од понуђене листе изборних предмета;
- У четвртном разреду ученици бирају осам часова од понуђене листе изборних предмета;
- Школа одређује одељења по изборним предметима на основу броја пријављених ученика и њиховог успеха;
- Предлог наставног плана за природно – математички и друштвено – језички смер је следећи:

	ПРИРОДНО – МАТЕМАТИЧКИ СМЕР					
	ПРЕДМЕТИ	1. РАЗРЕД	2. РАЗРЕД	3. РАЗРЕД	4. РАЗРЕД	УКУПНО
1.	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	4	3	3	4	14
2.	ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК	3	2	2	2	9
3.	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК	2	2	2	2	8
4.	ЛАТИНСКИ ЈЕЗИК	2				2
5.	ИСТОРИЈА	2	2	2		6
6.	ГЕОГРАФИЈА	2	2	2		6
7.	БИОЛОГИЈА	2	2	2	2	8
8.	МАТЕМАТИКА	5	5	5	5	20
9.	ФИЗИКА	2	3	3	3	11
10.	ХЕМИЈА	2	3	3	2	10
11.	ПРИМЕНА РАЧУНАРА	2				2
12.	ПРОГРАМИРАЊЕ И ПРОГРАМСКИ ЈЕЗИЦИ		2			2
13.	МУЗИЧКА КУЛТУРА	1	1			2
14.	ЛИКОВНА КУЛТУРА	1	1			2
15.	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	2	2	2	2	8
16.	ПСИХОЛОГИЈА		2			2
17.	ФИЛОЗОФИЈА			2	2	4
	УКУПНО	32	32	28	24	116
	ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	1. РАЗРЕД	2. РАЗРЕД	3.РАЗРЕД	4. РАЗРЕД	УКУПНО
1.	БИОЛОГИЈА			2	2	4
2.	ФИЗИКА			2	2	4
3.	ХЕМИЈА			2	2	4
4.	ДИСКРЕТНА МАТЕМАТИКА				2	2
5.	НУМЕРИЧКА МАТЕМАТИКА				2	2
6.	НАЦРТНА ГЕОМЕТРИЈА			2		2
7.	АСТРОНОМИЈА				1	1
8.	ФИЛОЗОФИЈА ПРИРОДНИХ НАУКА				1	1
9.	ПРОГРАМИРАЊЕ И ПРОГРАМСКИ ЈЕЗИЦИ			2		2
10.	ОПЕРАТИВНИ СИСТЕМ И РАЧУНАРСКЕ МРЕЖЕ				2	2
11.	МОДЕЛИ И БАЗЕ ПОДАКА			2	2	4
12.	СОЦИОЛОГИЈА				2	2
13.	ВЕРОНАУКА				2	2
14.	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ			2		2
	УКУПНО У ПОНУДИ			14	20	34
	УКУПНО СЕ БИРА			4	8	12

ДРУШТВЕНО - ЈЕЗИЧКИ СМЕР						
	ПРЕДМЕТИ	1. РАЗРЕД	2. РАЗРЕД	3. РАЗРЕД	4. РАЗРЕД	УКУПНО
1.	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	4	5	5	5	19
2.	ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК	3	4	4	3	14
3.	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК	2	2	2	2	8
4.	ЛАТИНСКИ ЈЕЗИК	2	2			4
5.	ИСТОРИЈА	2	2	2	2	8
6.	ГЕОГРАФИЈА	2	2	2		6
7.	БИОЛОГИЈА	2	2	2		6
8.	МАТЕМАТИКА	5	3	3	4	15
9.	ФИЗИКА	2	2	2		6
10.	ХЕМИЈА	2	2			4
11.	ПРИМЕНА РАЧУНАРА	2				2
12.	МУЗИЧКА КУЛТУРА	1	1	1	1	4
13.	ЛИКОВНА КУЛТУРА	1	1	1	1	4
14.	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	2	2	2	2	8
15.	СОЦИОЛОГИЈА				2	2
16.	ПСИХОЛОГИЈА		2			2
17.	ФИЛОЗОФИЈА			2	2	4
	УКУПНО	32	32	28	24	116
ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ						
		1. РАЗРЕД	2. РАЗРЕД	3.РАЗРЕД	4. РАЗРЕД	УКУПНО
1.	ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК			1	2	3
2.	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК			2	2	4
3.	ТРЕЋИ СТРАНИ ЈЕЗИК			2	4	6
4.	ИСТОРИЈА			1	1	2
5.	ИСТОРИЈА ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ				2	2
6.	ФИЛОЗОФИЈА (ИСТОРИЈА ФИЛОЗОФИЈЕ)				1	1
7.	ФИЛОЗОФИЈА (ЕТИКА)				2	2
8.	ФИЛОЗОФИЈА ПРИРОДНИХ НАУКА				1	1
9.	ПЕДАГОГИЈА			2		2
10.	СОЦИОЛОГИЈА				1	1
11.	СОЦИОЛОГИЈА РЕЛИГИЈЕ			2		2
12.	ВЕРОНАУКА				2	2
13.	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ			2		2
14.	МОДЕЛИ И БАЗЕ ПОДАТАКА			2	2	4
	УКУПНО У ПОНУДИ			14	20	34
	УКУПНО СЕ БИРА			4	8	12

- Настава се изводи у школи и изван школе;
- Најмањи број ученика за који може да се организује настава је 15.

Комисија је такође мишљења да треба сачувати специјализоване гимназије: математичку и филолошку, а за спортисте у којој год гимназији постоје просторне могућности и заинтересованост 30 ученика може се организовати одељење спортиста.

Предлажемо да Национални просветни савет размотри овај предлог и да га стави на јавну расправу.